

Felles rettighetspolitikk for Norges universiteter

Norges universiteter har som oppgave å drive forskning, undervisning og formidling til gavn for samfunnet. Universitetene skal sikre samfunnet fri og åpen tilgang til universitetets resultater. Som en del av sitt samfunnsansvar skal universitetene bidra aktivt til at samfunnet kan nyttiggjøre seg resultatene av universitetenes virksomhet, herunder næringsmessig utnyttelse. Samvirket med samfunnet forutsetter ryddig og profesjonell opptreden som grunnlag for gjensidig tillit.

Resultater som er skapt eller blitt til ved universitetene eller frembrakt helt eller delvis med universitetenes ressurser, er universitetets eiendom, så langt dette ikke er eller vil komme i konflikt med andres rettigheter. Universitetene skal sikre at resultatene blir utnyttet til beste for samfunnet.

På denne bakgrunn gjøres følgende retningslinjer gjeldende:

- **Hvem og hva omfattes av retningslinjene:**

Retningslinjene gjelder for tilsattes arbeidsresultater av enhver art uavhengig av om disse kan utnyttes næringsmessig eller ikke. Retningslinjene gjelder også for studenter og selvstendige oppdragstakere så langt de passer.

Alle kategorier arbeidsresultater er omfattet av disse retningslinjene, herunder, men ikke begrenset til:

patenterbare oppfinnelser,
ikke-patenterbar teknologi (ikke-patenterbare oppfinnelser og andre løsninger og prinsipper; knowhow, inkludert bedriftshemmeligheter, teknisk, vitenskapelig og merkantil informasjon og forretningskonsepter),
databaser,
dataprogrammer,
algoritmer,
ethvert materielt produkt (organisk, uorganisk og biologisk materiale), herunder substanser, organismer og avlinger, samt materialer – heretter betegnet fysiske gjenstander,
arbeidsresultater som kan danne grunnlag for varemerke- og designregistrering,
faglitterære publikasjoner og annet forsknings- og undervisningsmateriale som er et resultat av den tilsattes arbeid ved universitetet eller av en nærmere angitt oppgave den tilsatte er pålagt i tjenesten

Det bør innføres meldeplikt for alle resultater som kan ha næringsmessig potensial. Universitetene bør fastsette nærmere regler for overgang av rettigheter til resultatene der dette er påkrevd.

- **Eiendomsrett:**

Alle rettigheter til resultater som universitetene eier forblir som hovedregel ved universitetene. Universitetene kan i intet tilfelle gi avkall på sin rett til utnyttelse av resultatene til undervisnings- og forskningsformål.

Universitetene vil etter avtale kunne gi en tredjepart lisens til utnyttelse av universitetenes resultater, herunder næringsmessig utnyttelse, innenfor den enkelte tredjeparts nærings- og virksomhetsområde. Lisensavtalen bør inneholde bestemmelser om tredjeparts plikt til aktiv utnyttelse av lisensen.

I enkelttilfelle kan rettigheter til utnyttelse av resultater overdras til tredjepart på kommersielle vilkår, betinget av at universitetene samtidig beholder sin rett til utnyttelse av resultatene til undervisnings- og forskningsformål og til næringsmessig utnyttelse utenfor den enkelte bedrifts nærings- og virksomhetsområde.

- **Publisering**

Universitetene vil beskytte og ivareta de vitenskapelig tilsattes sedvanemessige og lovmessige adgang til selv å avgjøre om, og på hvilken måte, et vitenskapelig verk skal offentliggjøres. Det kan avtales en kortvarig utsettelse av publisering for å gi anledning til rettighetssikring.

- **Tilsattes rolle i kommersialiseringsprosessen**

Universitetene bør legge til rette for, og gi incentiver til, at de tilsatte kan delta i videreutviklingen av de resultater som universitetet har overtatt for næringsmessig utnyttelse.

Fordeling av nettoinntekter ved kommersialisering:

Det anbefales at tilsatte som utgangspunkt tildeles 1/3 av eventuelle nettoinntekter knyttet til kommersialisering av et resultat.

Tilfelle der resultater ikke meldes inn av tilsatte:

I tilfelle der resultater ikke på reglementert vis meldes av tilsatte til universitetet, og resultatet deretter søkes kommersialisert uten universitetets medvirkning, gis universitetet rett til en andel av fremtidig nettoinntekt av det kommersialiserte resultatet.

Tilfelle der universitetet ikke velger å kommersialisere et resultat:

I tilfelle der resultatet på reglementert vis er meldt inn av tilsatte, men universitetet ikke ønsker å kommersialisere dette, gis universitetet rett til en andel av fremtidige nettoinntekter av tilsattes egen kommersialisering. Beløpet er kompensasjon for tilsattes bruk av offentlige ressurser til frembringelsen av resultatet.

- **Tilsatte med flere arbeidsgivere**

Det grunnleggende prinsipp er at økonomisk ansvar, og rettigheter til gevinst, tilfaller den arbeidsgiver hvor arbeidsforholdet innebærer forskning. Hvis begge arbeidsforhold innebærer forskning må partene bli enige om fordelingen.

- **Interessekonflikter**

Universitetene viser til 'Ethiske retningslinjer for statstjenesten', fastsatt 7. september 2005, hvor det i pkt 4.2 fremgår at statsansatte ikke kan medvirke til illojal konkurranse med den statlige virksomhet hvor vedkommende er ansatt.

Statsansatte kan ikke ta arbeid eller drive ervervsvirksomhet som gjør at vedkommende kan bli inhabil i mer enn sporadiske tilfelle, eller komme i lojalitetskonflikt med den offentlige virksomhet hvor vedkommende er ansatt. Tvilstilfelle bør tas opp med arbeidsgiver i forkant for å unngå vanskeligheter for den ansatte eller arbeidsgiver og for å ivareta den alminnelige tillit til statstjenesten.

Det anbefales at universitetene i samarbeid fastsetter nærmere regler for sidegjøremål, og regler for meldeplikt og håndtering av interessekonflikter.